

ку в космічній сфері та в силу особливих рис сучасної космічної діяльності, яка дедалі більше характеризується присутністю в цій сфері комерційного елемента, все більш значна частка операцій на ринку космічних послуг і технологій здійснюється неурядовими міжнародними організаціями, приватними фірмами та ТНК [3, с. 55].

Література

1. Андрушко І.П. Космічне право України. Збірник нац. і міжнар. правових актів / упоряд. І.П. Андрушко, О.В. Беглий; відп. ред. Н.Р. Малишева, Ю.С. Шемшученко. – [3-тє вид., перероб. і допов.]. – К. : Юрінком Інтер, 2001. – 352 с.
2. Беглий О.В. Правові проблеми інтеграції України у світовий ринок космічних послуг і технологій / О.В. Беглий // Держава і право. Щорічник наукових праць молодих вчених України. – Вип. 2. – К. : Юр. вид-во "Ін Юре", 1998 -1999. – С. 523-529.
3. Беглий О.В. Космічне право: Конспект лекцій / уклад. О.В. Беглий. – К. : НАУ, 2004. – 244 с.
4. Про космічну діяльність: Закон України від 15.11.1996 № 502/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – №5461-17. – Ст. 345.

УДК 341: 343.326 (043.2)

Гаврилюк М. В.,
студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Малярчук Н.В., к.ю.н.

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БОРОТЬБИ З ТЕРОРИЗМОМ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Проблема тероризму вже багато років не втрачає своєї актуальності як для правової теорії, так і для практики правоохоронних органів. Але таких загрозливих масштабів вона набула лише в наш час. Соціологічні опитування в різних країнах, і насамперед, у високорозвинених, показують, що тероризм посідає одне з чільних місць серед тих проблем, які турбують людей. Більше того, на думку фахівців, сьогодні це явище становить значно серйознішу небезпеку ніж 10 чи 20 років тому в силу використання терористами новітніх засобів та методів, а також зростаючої

уразливості сучасного високо-індустріального суспільства. Незважаючи на зусилля держав, спрямовані на боротьбу з тероризмом, його розповсюдженість у світі не зменшується, а, навпаки, постійно зростає. В арсеналі сучасних терористів не лише традиційні засоби, а й найсучасніша зброя та обладнання. Спостерігається тенденція до зрощення тероризму та організованої злочинності, зокрема, наркобізнесу. Тероризм давно перетнув кордони держав і став проблемою міжнародного масштабу. Жодна держава сьогодні не здатна протистояти цьому злу одноосібно. Нагальною є потреба активізації міжнародного співробітництва в цій сфері. Чільне місце в такому співробітництві належить, безумовно, міжнародно-правовим чинникам. Але, зважаючи на те, що в сучасних умовах значна частка засобів боротьби з тероризмом, як і з іншими злочинами міжнародного характеру, належить до внутрішньої компетенції кожної окремої держави, необхідно паралельно розвивати й національне антитерористичне законодавство, узгоджуючи його з міжнародним правом та спираючись на існуючий позитивний досвід.

В 1937 році були прийняті дві Конвенції: про припинення тероризму та покарання за нього та про створення міжнародного кримінального суду. В Конвенції про припинення тероризму та покарання за нього вперше була зроблена спроба конвенційного закріплення визначення тероризму, але воно мало абстрактний, описовий характер, підкреслювалася політична спрямованість цього явища. Вказані конвенції так і не набрали чинності. Водночас, безперечним є їх значний вплив на подальший розвиток міжнародного співробітництва щодо боротьби з тероризмом.

Значне зростання терористичної активності в світі в 1960-х роках стало передумовою того, що питання боротьби з тероризмом почали активно обговорювати в ООН. В 1972 резолюцією Генеральної Асамблеї ООН було запроваджено Спеціальний комітет з міжнародного тероризму, який активно працював до 1979 р. Діяльність ООН щодо вирішення проблеми тероризму здійснювалась у двох основних напрямках: 1) розроблення заходів, спрямованих на боротьбу з конкретними видами терористичних акцій; 2) розгляд проблеми міжнародного тероризму в цілому з метою вироблення єдиної уніфікованої системи нормативних положень та конкретних заходів в цій сфері. Через певні труднощі, пов'язані, передусім, з надмірним політичним навантаженням проблеми, міжнародне співробітництво значно більше просунулося у першому із зазначених напрямків.

В період з 1979 по 1998 роки Генеральна Асамблея прийняла одинад-

цять резолюцій та одне рішення, які визначали заходи по боротьбі з міжнародним тероризмом. Резолюцією 49/60 від 9 грудня 1994 року було схвалено Декларацію про заходи з ліквідації міжнародного тероризму. Резолюцією Генеральної асамблеї ООН 51/210 від 17 грудня 1996 року було схвалено Декларацію, яка доповнює Декларацію про заходи з ліквідації міжнародного тероризму 1994 року. Резолюцією 51/210 було також знову запроваджено Спеціальний комітет, який повинен займатись питаннями боротьби з міжнародним тероризмом. Аналіз діяльності Спеціального комітету дає підстави для висновку про те, що практика ООН у сфері боротьби з тероризмом послідовно йде по шляху створення всеохоплюючого правового механізму конвенцій для боротьби з тероризмом в усіх його формах і проявах. Паралельно ставиться завдання розробки єдиної конвенції про боротьбу з тероризмом. З цією метою увага концентрується, насамперед, на формулюванні цілісного юридичного поняття тероризму.

Останнім досягненням міжнародного співтовариства в сфері конвенційного закріплення тероризму як злочину міжнародного характеру стало прийняття Міжнародної конвенції про боротьбу з бомбовим тероризмом. Вона не містить визначення поняття "тероризм" чи "бомбовий тероризм". В ній використано традиційний прийом подання переліку діянь, які визнаються злочинними. З її прийняттям налічується чотирнадцять глобальних та регіональних договорів, що стосуються міжнародного тероризму. Серед них два ще не набрали чинності. Крім того, до міжнародно-правової основи боротьби з тероризмом, слід віднести великий масив двосторонніх та багатосторонніх міждержавних угод про правову допомогу, включаючи видачу злочинців.

На даний час на універсальному рівні так і не вдалося розробити та прийняти єдину конвенцію про боротьбу з тероризмом. Міжнародно-правова практика пішла по шляху створення конвенцій щодо боротьби з окремими проявами тероризму.

Література

1. Волынский В.Ю. История воздушного терроризма / В.Ю.Волынский // Сборник научных трудов Гос НИИГА. – М., 2011. – Вып. – 310 с.
2. Про запобігання тероризму: Конвенція Ради Європи від 16.05.2005 // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 93. – Ст. 340.
3. Міжнародне співробітництво у боротьбі з тероризмом: тенденції розвитку кримінально-процесуальних інститутів / Ю.П. Аленін // Актуальні проблеми держави та права. – Вип. 8. – М., 2010. – Ст. 63-70.

Гуменюк К. В.,
студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Сряшов Є. К., старший викладач

ПЕРЕДУМОВИ ТА ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО КОСМІЧНОГО ПРАВА

Одним з основних досягнень людства в ХХ ст. є початок освоєння космосу. Космос сьогодні розглядається не тільки як частина галактичної території, яка включає в себе космічний простір та небесні тіла. Він також являє собою юридичний феномен, для якого основними є як поняття загального надбання людства у вигляді космічного простору і небесних тіл, так і поняття квазідержавної (або юрисдикційної) території, представленої штучними небесними тілами – супутниками, орбітальними станціями, передбачуваними станціями на природних небесних тілах, що знаходяться під юрисдикцією держав. У зв'язку з появою нової сфери діяльності людини, виникла необхідність в правовому регулюванні цієї діяльності.

Міжнародне космічне право – це сукупність спеціальних норм сучасного загального міжнародного права, що встановлюють міжнародно-правовий режим космічного простору, Місяця та інших небесних тіл, а також регулюють взаємовідносини держав та відносини їх з міжнародними міжурядовими організаціями, і останніх – ще й між собою у зв'язку з провадженням усіма ними діяльності з дослідження та використанню космічного простору [1, с. 13].

Витоки міжнародного космічного права можна простежити вже на межі 20-30 рр. ХХ століття, коли в працях окремих юристів і фахівців інших галузей науки та техніки були висловлені думки щодо майбутньої галузі правознавства. На Заході ще у 1910 році Е. Лауде і пізніше В. Мандл (1932), А. Кларк (1946), Дж. Купер (1951), О. Шехтер (1951), А. Кокка (1954), писали про необхідність врегулювання нових міждержавних відносин, які виникнуть у зв'язку зі специфічними особливостями реалізації космічних проектів (середовище, швидкість, висота), засобами нової галузі права [1, с. 10].

Однак, початок формуванню класичного міжнародного космічного права було покладено запуском Радянським Союзом 4 жовтня 1957 р.